

מדברי המגידיים

שלה

"עש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב"

שנה חמישית // עלון מספר - 227

הגה"צ רבי יוסף זריצקי שליט"א על צדיק גוזר והקב"ה מקיים.

הרה"ג רבי יעקב שיש שליט"א על פרשת המרגלים.

הרה"ג רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א על הלימוד מהמרגלים.

הרה"ג רבי דוד דוד גולד שליט"א מידת ההסתפקות במועט.

הרה"ג רבי שלום מאיר וולך שליט"א על באר האמונה.

הרה"ג רבי שלמה קולדצקי עורך העלון 'לבית התורני שליט"א על קדושת בית הכנסת.

נא לא לקרוא את העלון בתפילה ובקריאת התורה

ניתן למצוא את העלון באתרי העלונים, דרשו, תורת יוסף, ואידישער ווינקל.

הרה"ג רבי יוסף זריצקי שליט"א

"הכלל שנאמר 'צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים' הוא לא רק בענייני גשמיות, אלא גם בענייני רוחניות"

נאה
דורש

"ועבדי כלב עקב היתה רווח אזורת עמו" (י"ד - כ"ד)

שואל ה"אור החיים" הקדוש מדוע הוזכר רק שמו של כלב ולא הוזכר שמו של יהושע בן נון? שאלה נוספת שואל ה"אור החיים" מה כוונת הפסוק במילים "היתה רוח אחרת עמו"?

מתרץ ה"אור החיים", אצל כלב בן יפונה התעוררה רוח רעה ללכת אחר עצת המרגלים והיה צריך להתגבר עליה כדי שלא יחטא, כי היתה לו 'רוח אחרת' שהוא היצר הרע שרצה למונעו מדרך הטוב, ופעמה בו הרוח הרעה שיחטא, ולמרות כך התגבר והלך להשתטח על קברי האבות וניצל, לכן זכה כלב שיקרא עבד ה' כמשה רבינו עליו השלום. לעומת זאת, אצל יהושע בן נון לא התעוררה כלל בקרבו רוח רעה, מכח תפילתו של משה רבינו עליו השלום, שה' יושיעו מעצת המרגלים, ולכן שמו לא הוזכר.

יסוד גדול נלמד מדברי ה"אור החיים", הכלל שנאמר 'צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים' הוא לא רק בענייני גשמיות, אלא גם בענייני רוחניות, תפילת הצדיק על הדם בכוחה להועיל לאדם שלא יחטא וירשיע. ועל זה נאמר בפסוק 'צדיק מושל יראת אלוקים', שהצדיק בתפילתו כביכול מושל ביראת אלוקים של אדם אחר, ועל ידי תפילת הצדיק מקבל אדם יראת שמים המבטלת ממנו את יצרו הרע.

רבי זלמן סורוצקין אומר, לא רק כשעושים מצוה מקבלים שכר, אלא גם אם שניים עשו את אותה מצווה ואחד הקדים את חברו, השכר שלו בהתאם. אמנם גם יהושע מכה אחר כך, אבל מי היה הראשון? כלב, שנאמר 'זיהם כלב את כל העם אל משה'. אמנם ליהושע היתה סיבה שלא לעשות זאת, שלא יאמרו שהוא מחפש כבוד, ועם כל זה היה עליו למחות על כבוד רבו. וכיון שיהושע לא עשה את זה מיד אלא רק לאחר מכן, מדגישה התורה רק את כלב. וכן הדבר בפסוק ל' "כי אם כלב בן יפונה ויהושע בן נון", מזכירים את כלב לפני יהושע למרות שיהושע היה יותר חשוב מכלב, אך כיון שהיה הראשון לעשות את המצוה, הוא מוזכר ראשון.

חוזרים לבתי הכנסת

הרה"ג רבי שלמה קולדצקי עורך העלון 'לבית התורני שליט"א קדושת בתי הכנסת // ברומו של עולם // עמ' 4

זמני בניסת שבת קודש

בניסת שבת קודש י-ם: 19:10

צאת שבת קודש י-ם: 20:28

בניסת שבת קודש בני ברק: 19:25

צאת שבת קודש בני ברק: 20:30

שבת שלום!

העלון מוקדש לרפואת: תמר בת שלומית, ברכה עלקא בת מחלה, דב בן לובה. **לעילוי נשמת:** סבתי- שרה בת אליהו, סבי- אריה ישראל בן נחמן זאב, גיל בן אוריאל, משה בכור בן רבי דוד, לוצ'ה בת הרש לייב, אסתר ברונשטיין בת חווה, הרב משה נתן נטע בן הרב יצחק אייזיק הלוי יונגרייז צ"ל, אבי- שי הלוי בן יצחק אהרון. **להצלחת:** שמואל בן נחמה. **לזיווג הגון:** חנה בלה בת חווה, מאיה בת לימור.

העלון מוקדש השבוע להצלחת:

בול מסחר והשקעות, שיראו ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

הרה"ג רבי יעקב שיש שליט"א

יקרה מפנינים

ואחרי חמישים מטר הוא רואה יושב על הספסל לא פחות ולא יותר את "החפץ חיים". כמובן, הוא רץ אליו לקבל ברכה, פתאום הטנדר הזה מגיע ואחרי דקה נוסע, והוא לא רואה את "החפץ חיים".

חז"ל אומרים, שהיה טענה על המרגלים שהם רואים כל הזמן לוויית, עוד לווייה, עוד לווייה, ועוד לווייה, והם אמרו "ארץ אוכלת יושביה", ואומר רש"י - הקב"ה אומר אני התכוונתי לטובתכם שלא ישימו לב אליכם, ואתם אומרים ארץ אוכלת יושביה?! שיהיה להם הסח הדעת שיהיו עסוקים בלוויית שלהם.

שואל המשגיח רבי דן סגל שליט"א, אני לא מבין, אנחנו ברוך ה' יש לנו חומש עם רש"י, עם חז"ל, להם היה חומש בלי רש"י, הם רואים לוויית כל היום, למשל אדם בא לבנגלה - דש, כל היום מתים שם, כל הזמן יש שם רעידות אדמה, אז אותו אדם יגיד "ארץ אוכלת יושביה", מה הטענה עליהם בכלל הרי גם כל דבר היה שם גדול, אנשים נראים כמו טרטקטור, וכל פרי נראה כמו אוטובוס?

אומר רבי דן סגל שליט"א, משל למה הדבר דומה? היה אברך שהלך בבני-ברק בשבת, והוא גר בפרדס כץ, אז הוא הלך בבני ברק ברחוב ז'בוטינסקי לרחוב מסוים, והוא רואה שם על הספסל בעיצומו של יום שני אנשים, פתאום מגיע טנדר גדול נעמד ליד שני החבר'ה האלה ואחרי דקה הטנדר נוסע והם לא היו שם, אז הוא חושב לעצמו - לא צריך להיות כזה גאון כדי להבין, שהם נסעו בטנדר הזה.

אותו אברך ממשיך ללכת ואחרי חמישים מטר הוא רואה יושב על הספסל לא פחות ולא יותר את "החפץ חיים". כמובן, הוא רץ אליו לקבל ברכה, פתאום הטנדר הזה מגיע ואחרי דקה נוסע, והוא לא רואה את "החפץ חיים".

אז הוא אומר לעצמו - או שמישהו חטף את "החפץ חיים", או שהיה לו איזה פיקוח נפש לעזור לאיזה יהודי, אבל מה שבטוח "שהחפץ חיים", את השבת לא חילל.

הקב"ה הוציא אותנו ממצרים בדצ"ך עד"ש באחא"ב, שנה שלמה של ניסי מצרים, קריעת ים סוף, שליו, מן, ענני הכבוד, בארה של מרים, הכל הקב"ה עשה כדי להוביל אותנו "לאושוויץ"?

אלא התשובה היא, שאין דבר יותר ישר מסולם עקום, ואין דבר יותר ישר מסברה עקומה על הח"ת. זה הדבר הכי ישר והכי הגון, לא יתכן שהקב"ה הוביל אותנו לארץ ישראל כדי לחסל אותנו בארץ ישראל.

הרה"ג רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי שליט"א

ארחות חיים

התרגלנו, כך גם השמש שמאירה בחצי כדור הארץ ברגע אחד, וכי חשבנו ע"ז איך יכול להיות כזה דבר כמו השמש, פרוז'קטור גדול שמאיר לכל כך הרבה מקומות...

לומדים אנו להנהגת הבן תורה מהמרגלים, הרי תימא גדולה היא, 'המרגלים' מה אתם פתאום נבהלים מכל מיני מראות, אז מה אם ראתם, וכי עד היום לא חיתם בנס, כל הזמן סובבתם בניסים מן, באר, ענני כבוד, קריאת ים סוף, ניסים ע"ג ניסים... מה קרא פתאום שאתם מתחילים לפחד?

אותו עיקרון בב' נוסחאות מבארים מרן ראש הישיבה זיע"א, והגאון ר' משה פינשטיין זצ"ל, מרן רה"י היה מביא ע"כ את דברי החובת הלבבות שבכל דבר שאדם מתרגל הוא כבר לא מרגיש את הנס שבזה. לדוגמא: אצלנו כשרואים שפתאום צומח עץ מגרגיר א', כ"כ הרבה פירות יוצאים מגרגיר, לא שמים לב כ"כ למה שקורה, זה נראה לנו טבעי לגמרי, בו בזמן שלאדם שלא ראה זאת מעולם זה כלל לא מובן, איך זה יכול להיות שצומח מגרגיר אחד עץ שלם... התרגלנו, כך גם השמש שמאירה בחצי כדור הארץ ברגע אחד, וכי חשבנו ע"ז איך יכול להיות כזה דבר כמו השמש, פרוז'קטור גדול שמאיר לכל כך הרבה מקומות... חצי כדור הארץ מי שהו שם לב לזה? - התרגלנו! לאומת זאת כשיוצא דבר חדש בעולם, אז כשהתחיל המושג טלפון בעולם, וכי מישהו האמין שיכול להיות דבר כזה שאני ידבר פה וישמעו אותי במקום אחר... כולם תמהו ע"כ, כיום מי בכלל חושב על זה...

המרגלים התרגלו לכל הניסים במדבר: מן - זה כבר ברור כל בוקר יש אוכל בפתח בבית, ענני כבוד - זה גם ברור זה כבר טבעי שזה כך, הכל הפך להיות טבעי ומובן מאליו, וכשמתרגלים לזה מאבדים את הרגשת הנס - כך זה רגיל. פתאום הם מפחדים - מה יהיה?... כעת צריך ניסים מי אומר שנזכה. ובאותו מטבע לשון באופן קצת שונה אומר הגר"מ פיינשטיין זצ"ל מאוכל או כל דבר שנראה לנו טבעי אף אחד לא מפחד שמחר כבר לא יהיה לו, כיון שזה לא הולך להשתנות ומאידך כשאדם מקבל התקפת לב פעם, פעמים, ושליש, הגם שהוא ניצל בכל פעם וכי הוא בטוח שגם אם זה יקרה שוב הוא ניצל מזה - ודאי שלא! דבר של נס אין שום התחייבות שגם מחר הוא יבא, המרגלים הם כל הזמן בנס, הגם שזה מגיע כבר כמה פעמים אבל מי אמר שגם מחר יגיע שוב פעם... למה דבר לא מתרגלים.

הרה"ג רבי דוד גולד שליט"א

שתרגילנו בתורתך

מאמר א': שאיפה לגדלות- שאיפה כנה מופנמת, ואמיתית.

מה רך פסל אתהקשה דברי תורה הקשים כברזל על אחת כמה וכמה שיחקקו את ליבי

פעמים אנחנו נתקלים בבחורים שמדברים על שאיפה ללא שיור, אך למעשה אינם מבצעים דבר וחצי דבר לממש את שאיפותיהם.

ועל כגון דא המליץ אחד הגדולים: "הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו" - כשמדבר על שאיפות מדבר "בקולו של יעקב" ואילו כאשר בא לתרגם את השאיפה למעשה- "הידיים ידי עשיו". שאיפה כזו אינה כנה אלא חיצונית בלבד. השאיפה האמיתית צריכה להיות פנימית ועמוקה- "כעבד ישאף צל"- שהו עניין מהותי ומציאותי שהעבד שואף בכל מהותו ועצמותו לנוח בצל מעמל המלאכה.

מצוי מאוד אצל בעלי שאיפה שנופלים ברוחם ונשברים מפני שאצה להם הדרך. וממהרים לראות תוצאות משאיפותיהם, ומן המאמצים המרובים המשקיעים בלימוד התורה. ואם אינם רואים במהירות "תוצאות", כבר מסיקים מכך "שההצלחה בתורה" היא מהם והלאה. צריך להיות חכם הרואה את הנולד, ולהתאזר בסבלנות וסוף ההצלחה לבוא ולהגלות.

באבות דרבי נתן (פ"ו) מצאנו דברים אודות התנא האלוקי רבי עקיבא: מה היה תחילתו של רבי עקיבא? אמרו: בן ארבעים היה ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על הבאר, אמר: מי חקק אבן זו? אמרו לו: המים שתדיר נופלים עליה בכל יום והיה ר"ע מתמיה על זה. אמרו לו: עקיבא אי אתה קורא "אבנים שחקו המים"? מיד היה דן ר"ע קל וחומר בעצמו מה רך פסל את הקשה דברי תורה הקשים כברזל על אחת כמה וכמה שיחקקו את ליבי שהוא בשר ודם מיד חזר ללמוד תורה. ע"כ.

בעמדו על פי הבאר, ומחזה האבן הנחקק והנפסל ע"י המים, נפש לפניו, למד, שאפשר לחקק ליבו של בשר ודם ע"י התורה, ולהגיע לידיעת כל התורה כולה, למרות שיימשך העסק הזה שנים רבות, וכמו המים הרבים שפעלו את חקיקתם באבן משך זמן רב בדילוף טיפה אחר טיפה. ואע"פ שבתחילה לא היה ניכר שום רושם באבן מהטיפות הראשונות אולם אין ספק שגם הם ריככו את האבן שאם לא כן לא היה אפשרי גם לאחר זמן שהמים יחקקו את האבן.

הרה"ג רבי שלום מאיר וולך שליט"א

מאמר ב': בתוך ליבי אמונתך- באר האמונה

כי קרובים הם יותר לבריאה, והבריאה שמחה!" המבוגרים, בשכלתנותם, מתרחקים מהבריאה

בדרכי האמונה

המשך המאמר משבוע שעבר

בעניין זה נזכיר את דברי קדשו של המהר"ל מפראג זצ"ל בביאור דברי הגמרא שגדולה הבטחה שהבטיח הקדוש ברוך הוא לנשים יותר לאנשים, לעניין העולם הבא. שזרכן אליו סלולה יותר, ונחלתן מובטחת יותר. וביאר כי שהנשים רגשיות יותר, והקשר האיתן והאמיץ שלהן עם בוראן הוא מושרש וחזק יותר, עד שאין צורך לאמצו ולחזקו על ידי עמל התורה המזריח אורה, ודי להן במה שהן עוזרות ללימוד בעליהן, ומחנכות בניהן לתורה.

ומצינו שהנשים לא חטאו במעשה העגל ובדיבת המרגלים, כי הייתה אמונתן איתנה ומושרשת. וב"ברכת אברהם" ביאר מאמרם ז"ל שבזכות נשים צדקניות יצאו ישראל ממצרים, ואמרו שבזכות האמונה נגאלו, והיא היא, שנגאלו משום שהגיעו לאמונתן התמימה של נשים צדקניות, אמונה הנובעת מאמיתות בלב, מעומק הרגש, מפנימות ההכרה.

כך אמונתן הזכה של הנשים, וכך אמונתם התמימה והטהורה של הילדים. כי כוחות נפשם מוטבעים בהם, עדיין בטהרתם וטבעיותם.

מסופר שהרב מבריסק ראה ילדים משתובבים, ושאל: "מדוע הילדים שמחים מטבעם, והמבוגרים מוטרדים וקודרים?" ענו שלמבוגרים דאגות וטרדות, ושלל: גם לילדים. ענה: כי קרובים הם יותר לבריאה, והבריאה שמחה!" המבוגרים, בשכלתנותם, מתרחקים מהבריאה השורשית!

וכך גם אמונתם הזכה והמושרשת של היהודים "הפשוטים", התמימים. וידועים דברי החסיד רבינו יוסף יעבץ מגולי ספרד: "אליכם אישים אקרא! מגלות ספרד אני, אשר גורשנו בעוונותינו הרבים והעצומים. ורוב המתפארים בחכמה כולם המירו את כבודם ביום מר, והנשים ועמי הארץ מסרו גופם וממונם על קדושת בוראם!"

זה עומק דברי רבינו הבעל שם טוב הקדוש זצ"ל, שאמר: "אחרי כל ההשגות שהשגתי למעלה בשורשי התורה והמצוות, ואחר כל התענוג מהשגותי, אני מניח את כל ההשגות ומחזיק אני באמונה פשוטה, איך בין א נער און גלייב", אני נער ומאמין. וביאורו, שיותר מכל ההשגות השכליות ואף ההכרות הברורות, המובחר והמושלם הוא תיפעל הרגשות העמוקים הפועמים בחובנו, המקשרים אותנו ישירות לבורא יתברך. לשם כך ניטעו בנו, וזו פעולתם הכבירה והנפלאה!

ברומו של עולם

הרה"ג רבי שלמה קולדצקי שליט"א עורך העלון 'לבית התורני' ביריעה מרתקת על
החזרה לבתי הכנסת | מונולוג מיוחד

בעונותינו הרבים הושלכנו מבתי הכנסיות במשך כחודשיים, ונתגלגל הדבר שקראנו את כל חומש ויקרא, לא פחות ולא יותר, מחוץ לבתי הכנסיות. ודבר זה מרומז בפסוק בפרשת בחוקותי (כו, לא): "והשימותי את מקדשיכם ולא אריח בריח ניחוחכם" ומבואר במשנה במגילה כת. וכן בת"כ ד'והשימותי את מקדשיכם' מתייחס לבתי כנסיות שהם בית מקדש מעט, וע"ז מסיים הפסוק ולא אריח בריח ניחוחכם" היינו שלא יעלה לפני קריאת חומש ויקרא העוסק רובו ככולו בקרבנות שהם ריח ניחוח לה' (מהעלון עינינו גל). בעת הזאת הנהיגו מרנן גדולי ישראל להתחזק מאוד בכבוד ומורא בתי המדרש, ולכה"פ לא לדבר בשעת התפילה או דיבורים אסורים וכן לא להיכנס עם פלאפון כשהוא פועל.

מונולוג בעניין החזרה לבתי המדרש: "תגיד לי אתה לא מתבייש? איך אתה בכלל מצליח לחשוב כאלו שטויות? אני שוקל להפסיק להיות בן דוד שלי! עם ישראל נמצא בכזה מצב וככה אתה מדבר?! ואתה עוד רוצה שאני אחזור על זה בדרשות שלי?! לא עזרו כל הנסיונות שלי להשחיל מילה באמצע צעקותי של תנחום, ולנסות להסביר את עצמי. לא היה עם מי לדבר. טוב התיאשתי. תנחום לא יהיה השופר שלי. אצטרך לומר את מה שחשבתי בעצמי. אבל הפעם, אני אתחיל עם ההקדמה, ורק אחר כך אגש לענין. אני לא רוצה שגם אתם תסקלו אותי. הספיקו לי הצלקות מצעקותי של תנחום. אז, ככה. הגמרא במסכת קידושין, בסוגיא שעוסקת בכיבוד הורים אומרת- אומר רבי יוחנן "אשרי מי שלא חמאך" או בתרגום חופשי "אשרי מי שלא ראה את ההורים שלו". רבי יוחנן עצמו היה הדוגמא לכך, שכן אביו מת בזמן העיבור ואמו בזמן הלידה. וכך כל למה? מכיון שמי שלא ראה את הוריו מעולם, גם מעולם לא נכשל בחוסר כיבוד הורים. הוא מעולם לא התחצף אליהם, לא המרה את פיהם, לא סתר את דבריהם. גם בלי לעיין יותר מדי בספרי המפרשים, ברור שאין כוונת חז"ל שאדם צריך לייחל למצב כזה, רחמנא ליצלן. הרי התורה צוותה לכבד הורים, והצורה הרגילה של הבריאה היא שאדם פוגש את הוריו למשך שנים רבות. אלא ודאי כוונת הגמרא להדגיש כמה חמור עוון המזלזל בהוריו, עד כדי כך שמבחינה מסוימת, אפשר לומר שיש מעלה למי ש"נחסכה" ממנו המצוה הזו.

כך נראה לי פשוט. טוב, מה זה קשור אלינו? בתקופה האחרונה עקב התפשטות ה"מגיפה הנוראה" נמנע מאיתנו להתפלל בבתי כנסיות. שזה בלי ספק הפסד גדול ונוראי ובלתי ספק יש ליתן את הדעת על מה עשה ד' ככה לעמו. אמנם, וכאן אני לא מתכוון כבדיחה, יש כאן גם נקודה אחת חשובה שאין לזלזל בה. יש משהו טוב בזה שלא נמצאים בבית כנסת. בגדול אפשר לומר שעם ישראל בתקופה האחרונה לא זלזל בקדושת בית הכנסת! לא דיבורים באמצע התפילה, לא שחוק, לא קלות ראש. ומבחינה מסוימת אפשר לדמות את המצב לדברי רבי יוחנן. אמנם במקרה שלנו יש עוד שלב. אדם שלא זכה לראות את הוריו גם לא יזכה לעולם למצוה זו. אנחנו, בעזרת ד' כבר מתחילים לשוב להתפלל בבתי כנסיות ובתי מדרשות. ואם כן מתקופה זו עלינו לקנות הרגל, שייעשה טבע, ומוטלת עלינו החובה להמשיך את הפן החיובי הזה שנכפה עלינו, ולהמשיך להקפיד שלא לדבר בבית הכנסת. אני לא אגיד לכם מה רומזים לנו מן השמים. משתי סיבות: אחת, כי לא תאמינו לי. והשנייה - כי אני לא יודע. אבל ברמז האישי שאני חשתי אני יכול לשתף. אני נזכר, שבתקופה שלפני הקורונה, היו כמה וכמה התעררויות בציבור בנושא של כבוד בית הכנסת. זה בפירוש עזר, והשפיע. ועדיין, אני באופן אישי, למרות שקיבלתי בלי נדר, לא ב-100% הקפדתי. עכשיו, כשנכפה עלינו המצב הזה, אני משתדל בלי נדר לקבל קבלה חזקה יותר: להשתדל לקיים בהידור מורא מקדש. בלי טריקים, בלי שטיקים. מצטרפים אלי?

מקומות הפצה: פתח תקווה- בית כנסת, אבי עזרי, מקור חיים, כל ישראל, שלהבת. הבית כנסת הגדול. חדש! בית כנסת רינת אשר, ישיבת כפר גנים. הדר גנים- שטיבלך הבעש"ט. גב"ש- נאוה תהילה, אברהם יגל. בני ברק- בית כנסת ויז'ניץ (רחוב ר' טרפון) אלעד- בית כנסת חניכי הישיבות רבי טרפון, עופר האיילים. זכרון יעקב- בית כנסת- שיכון חזון איש, בית יוסף. נתניה- בית כנסת בית ישעיה. רמת השרון- בית כנסת גאולת ישראל, מורשת אבות, מאור רחמים.

עורך: אריאל שוורץ. הפצה: הפרשתון לשבתון. לקבלת העלון במייל- merav_v2@walla.co.

הקדשה רגילה לשבוע בלבד: 7 ש. הקדשה לחודש: 25 ש

אם יש לכם סיפור מחזק או מוסר מרבתינו פרסמו אותו כאן בעלון על מנת שיהיה לזיכוי הרבים (לשליחה: merav_v2@walla.com) בברכת התורה, העורך.